

Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека

Науково-методичний відділ

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ: ІННОВАЦІЇ, ДОСВІД, ПОСЛУГИ

Дайджест

Тернопіль
2015

УДК 027.5.001.76

ББК 78.342

П88

Підготувала	І. Врублевська, методист I категорії науково-методичного відділу ТОУНБ
Редактор	Г. Жовтко
Комп'ютерний набір	І. Врублевська, методист I категорії науково-методичного відділу ТОУНБ
Комп'ютерна верстка	В. Раківський, завідувач відділу автоматизації та механізації бібліотечних процесів ТОУНБ
Відповідальний за випуск	В. Вітенко, директор ТОУНБ, заслужений працівник культури України

П88 Публічні бібліотеки: інновації, досвід, послуги : дайджест /
Терноп. обл. універс. наук. б-ка, наук.-метод. від. ; підгот.
І. Врублевська ; ред. Г. Жовтко. — Тернопіль : [б. в.], 2015. —
18 с.

УДК 027.5.001.76

ББК 78.342

У кожній країні публічні бібліотеки — одні з найдемократичніших соціальних інститутів — завжди були невід’ємною частиною соціуму. Усі трансформації, яких зазнає суспільство, впливають на книгозбірні та є рушійною силою змін, що відбуваються в них. Тож не дивно, що системний характер зрушень в Україні останніми роками суттєво змінив обличчя публічної бібліотеки.

Період розгубленості, спричинений змінами в суспільстві, тривав недовго, життя вимагало нових рішень, нових шляхів руху вперед. Кожна книгозбірня була змушена шукати своє місце в нових соціокультурних реаліях. Останнім часом змінилося уявлення про завдання й можливості публічних бібліотек, їхню роль у культурній, освітній та інформаційній інфраструктурі країни. Сьогодні книгозбірні успішно впроваджують нову парадигму культурної політики.

Пропонуємо вашій увазі короткий огляд діяльності публічних бібліотек України та зарубіжних країн, які можуть стати прикладом для втілення інновацій чи переймання позитивного досвіду функціонування.

I. БЛОГИ ТА СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК

Жаборовська, Н. Блог як інноваційний шлях до надання електронно-бібліотечних послуг у публічних бібліотеках України [Текст] / Н. Жаборовська // Бібліотечна планета. — 2015. — № 1. — С. 22—26.

Блог (англ. blog — скорочення від web log, що означає мережевий журнал чи щоденник подій) — це наповнений текстами та мультимедійною інформацією веб-сайт, на якому у зворотному хронологічному порядку публікують короткі записи, котрі називають постами. Характеристиками блогу є: доступність для читання; можливість читачам залишати щодо записів (постів) свої коментарі; персоніфікованість (блог має автора або авторів, якщо це груповий блог, та існує в контексті особи автора); соціальна спрямованість (блог — інструмент спілкування із широким колом знайомих, друзів, клієнтів та ін., з можливістю зворотного зв'язку). Відмінність блогу від звичайного веб-сайту полягає в тому, що він постійно змінюється в часі — читач бачить першим найновіші пости, у той час як вміст сайту більш «сталий».

Блог це канал, з якого користувачі інтернету можуть отримувати інформацію, що їх цікавить. У більшості випадків надається можливість коментувати, категоризувати або іншим способом оцінювати отримані відомості.

Точної інформації щодо кількості бібліотечних блогів в Україні наразі немає. За даними порталу «Бібліоміст», на сьогодні налічується близько 200 блогів.

Українські «бібліотечні» блоги [Електронний ресурс] // Творчість та інновації в українських бібліотеках : інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: <https://libinnovate.wordpress.com/2010/03/30/українські-«бібліотечні»-блоги/>, вільний (дата звернення: 15.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Хочемо звернути Вашу увагу на українські «бібліотечні» блоги — блоги, створені в бібліотеках та/або присвячені бібліотечній проблематиці. Деякі з них призначені для читачів, деякі — для

бібліотекарів. Іноді бібліотекарям не вдається визначити цільову аудиторію, і блог перетворюється на дошку оголошень та повідомлень.

Зацікавленість викликають ті блоги, що ведуться людьми, які чітко визначили завдання, проблематику й аудиторію. Тоді такі блоги мають своїх постійних відвідувачів. Найскладніше — залучити аудиторію до обговорення постів.

Створення блогів — нова справа, і ми, бібліотекарі, вчимося використовувати дану технологію в бібліотечній роботі. Давайте будемо це робити разом!

Блоги [Електронний ресурс] // Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: <http://library.te.ua/blogs1/>, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека має вісім блогів різної тематики та цільового призначення («Абонемент на бульварі Шевченка, 15», «Бібліотека. Книга. Читач...», «Art-світлиця», «Світ очима технічної книги» та ін.). На їх сторінках ми можемо переглянути інформацію про масові заходи, які проходили в бібліотеці, дізнатися про нові надходження літератури в певний відділ, діючі акції чи книжкові виставки, знайти добірку видань, які рекомендують бібліотекарі, чи просто цікаві факти про книжки, бібліотеки та читання.

Бібліородзинки [Електронний ресурс] : блог Львівської обласної бібліотеки для дітей // Львівська обласна бібліотека для дітей. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: <http://lodbphoto.blogspot.com/>, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Чи смакували ви хоч раз марципан, цукат або цвібак із родзинками? Ні?! Тоді неодмінно скуштуйте їх, завітавши до Львова! А бібліотекарі Львівської обласної бібліотеки для дітей хочуть пригостити всіх не звичайними родзинками, а «бібліородзинками». Це — світлини з бібліотечного альбому.

«Заходьте! Ми працюємо для вас! Наші родзинки — це свіжі новинки, цікаві світлинки, змістовні хвилинки... Зроби зупинку: скуштуй родзинку!». Ну як після такого смачного запису не заглибитися в такий смачний та цікавий світ бібліоновин?

Булахова, І. Соціальні мережі як засіб реклами бібліотечної діяльності [Електронний ресурс] / І. Булахова // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/97>, вільний (дата звернення 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Науковці так тлумачать термін «соціальні мережі» — платформа, он-лайн сервіс або веб-сайт, призначені для побудови, відображення й організації соціальних взаємовідносин, візуалізацією яких є соціальні графи.

Фахівці розглядають «соціальні мережі» як віртуальний майданчик для синергії користувачів у певній групі. Теоретично соціальною мережею можна вважати будь-яку онлайн-спільноту, учасники якої обмінюються інформацією та беруть активну участь в обговоренні певної теми.

Любите читати? Тоді працівники бібліотеки йдуть до вас! [Електронний ресурс]: [профіль Шумської ЦБС] // Facebook. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: https://www.facebook.com/shumskcbs?hc_location=ufi, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Якщо в лікарняну палату, де ви поправляєте своє здоров'я, завітали привітні, усміхнені жінки з важкими сумками та журналами й книжками в руках, не думайте, це не торгові агенти, це працівники Шумської центральної бібліотеки, які безкоштовно запропонують вам почитати ту чи іншу літературу.

Ініціатором таких походів стала бібліотекар Лариса Синюк. Коли лежала в лікарні, робити було нічого, от і виникла в неї ідея пропонувати хворим різноманітні видання. Так від літа минулого року працівники бібліотеки почали займатися цією справою. Але не лише хворих зацікавила дана послуга. До бібліотекарів звертається й персонал лікарні, аби в післяробочий час почитати корисну та цікаву літературу. Пацієнти позитивно відгукуються на пропозиції працівників бібліотеки, активно беруть різноманітні видання.

— Ми ходимо у відділи лікарні двічі на тиждень. Пропонуємо хворим почитати книжки, журнали. На місці виписуємо формуляри, якщо пацієнтів щось зацікавило. Також приносимо на замовлення книжки, які просять хворі. Якщо пацієнтів виписують у день, коли нас немає — вони залишають літературу в медсестри. Ця послуга є безкоштовною та зручною, адже в лікарні за читанням час минає швидше й у бібліотеку йти не потрібно, — розповідає Лариса Синюк.

II. ЧИ ВМІЄМО МИ «ПОДАТИ» СЕБЕ? (ІМІДЖ БІБЛІОТЕКИ — ЗАПОРУКА ЇЇ УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ)

Манжула, Т. «Реклама бібліотеки — важливий засіб формування позитивного іміджу в громаді» [Електронний ресурс] : консультація / Т. Манжула // Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: http://librarychl.kr.ua/pro_bib/nah_vud_reklama_biblioteku.php, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Важлива складова іміджу книгозбірні — це дизайн інтер'єру, зовнішній вигляд приміщення. Оскільки реклама невіддільна від дизайну, працівники бібліотек для дітей намагаються приділити інтер'єру приміщень значну увагу, не дивлячись на те, що сьогодні в умовах економічної нестабільності не так вже й легко облаштувати та оновлювати його. Яскраві зручні меблі, м'які іграшки, виставки малюнків, композиції з квітів, саморобні речі, додаткові матеріали та предмети вдало доповнюють книжкові виставки на певну тему.

Сучасному стилю та вимогам до бібліотек для дітей відповідають інтер'єри Кіровоградської, Олександрійської ЦМДБ, Вільшанської, Новоархангельської, Бобринецької РДБ, обласної бібліотеки для дітей ім. Т. Г. Шевченка тощо.

Наочні рекламні засоби, які є майже в усіх книгозбірнях для дітей, допомагають маленьким користувачам орієнтуватися в бібліотечному середовищі, роблячи його доступним і комфортним. Інформаційні куточки, виставки, схеми, вказівні стрілки, стенди з довідковою інформацією відіграють не останню роль у тому, чи стане дитина постійним відвідувачем бібліотеки.

Для реклами книгозбірні активно використовується мобільний зв'язок, зокрема смс. Працівники бібліотеки таким чином повідомляють своїх постійних користувачів про надходження нової літератури, повернення потрібної книжки іншим читачем, наявність того чи іншого видання, дату й час проведення масового заходу, нагадують про термін повернення книжки. З окремими користувачами налагоджено зв'язок через електронну пошту та соціальні мережі.

«Давайте розповімо про себе: рекламна діяльність публічної бібліотеки» [Електронний ресурс] : методичні рекомендації // Миколаївська централізована бібліотечна система Миколаївського району, Миколаївська область. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: <http://www.myklibsystem.tk/index.php/vidavnicha-diyalnist/92-davate-rozpovimo-pro-sebe-reklamna-diyalnist-publichnoji-biblioteki>, вільний (дата звернення: 08.05.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Про рекламу в бібліотечній справі довгий час всерйоз не говорили, а на практиці популярним було слово «пропаганда». Ніхто не міг уявити, що така установа як бібліотека намагатиметься впроваджувати у свою роботу елементи реклами. Однак реклама органічно увійшла в діяльність кожної книгозбірні та віддзеркалює не тільки її інформаційні ресурси, а й можливості, технології, створює імідж установі та її працівникам.

Рекламні стенди та плакати є незмінним атрибутом інтер'єру публічних бібліотек. Зокрема, активно застосовуються оголошення, календарні плани проведення соціокультурних заходів, інструктивно-методичні плакати (про алгоритм пошуку в каталогах, базах даних, інтернеті, функції МБА) тощо.

Реклама в стінах книгозбірні спрямована на використання її фондів і можливостей, що допоможуть відвідувачу орієнтуватися в бібліотечному просторі, зроблять його доступним, комфортним. Наприклад, якщо в книгозбірні працюють клуби (об'єднання), то доречно буде оформити стенд «Клуби за інтересами». Він презентуватиме клубну роботу, показуючи тим самим, що бібліотека це не тільки сховище книжок, а й культурно-дозвіллевий центр. На стенді можна розмістити фотографії із засідання клубів, творчі роботи учасників, інформаційні матеріали та ін.

Веб-сайт книгозбірні також є засобом реклами й одночасно об'єктом реклами. Він, як правило, відображає динамічне життя бібліотеки, ознайомлює з її діяльністю. Створення сайту вимагає специфічних знань та умінь. Для того, щоб він міг виконувати рекламну функцію, потрібні зусилля програмістів, графічних дизайнерів, художників. В основному підтримку функціонування веб-сайту здійснюють працівники бібліотеки. Часто на першій сторінці сайту пропонується своєрідна екскурсія по книгозбірні, що дає змогу ознайомити відвідувачів зі структурою, роботою відділів, послугами. Таким чином веб-сайт дозволяє скласти враження про діяльність бібліотеки, її можливості.

Ковальчук, Ю. У Рівному на сіті-лайтах рекламують послуги бібліотеки [Електронний ресурс] / Ю. Ковальчук // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/news/1864/>, вільний (дата звернення: 15.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

У рамках інфокампанії «Бібліотека — безліч можливостей для тебе!» працівники книгозбірні виготовили та розмістили на вулицях м. Рівного тематичні плакати (сіті-лайти), на яких реальні користувачі розповідають про бібліотечні послуги.

Проект здійснено за фінансової підтримки програми «Бібліоміст» у рамках XI раунду конкурсу співпраці бібліотек із місцевими громадами. Героями сіті-лайтів стали відвідувачі книгозбірні, які користуються представленими послугами. Бібліотекарі сподіваються, що рівняни, які зацікавлені в самоосвіті та цікавому дозвіллі, стануть частими гостями книгозбірні.

«Ми розраховуємо, що цей проект приверне увагу рівнян, які до цього не знали про те, що бібліотека це не лише місце, де можна «позичити» книжки. Тих людей, до яких ми не достукалися через інтернет, пресу та розсилки новин, тих, хто потребує таких послуг, але не знає про їх існування», — зауважила на прес-конференції бібліотекар Рівненської ОУНБ Юлія Ковальчук.

Перший «читаючий» тролейбус в Україні [Електронний ресурс] / Книжковий континент : блог Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова. — Електрон. текст і граф. дані. — Режим доступу: http://booknazy.blogspot.com/2011/06/blog-post_24.html, вільний (дата звернення: 15.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Одна з найстаріших книжкових скарбниць півдня України — Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова — у 2011 році відзначила 130-річчя від дня заснування. Того ж року, у рамках програми «Бібліоміст», працівники книгозбірні ініціювали й почали реалізовувати проект «Створимо націю читачів!», важливим елементом якого стала яскрава та неординарна акція «Бібліомаршрут» з використанням «читаючого» тролейбуса.

Маршрут тролейбуса пролягав між бібліотеками міста — Миколаївською ОУНБ ім. О. Гмирьова, Миколаївською обласною бібліотекою для юнацтва, Миколаївською обласною бібліотекою для дітей ім. В. Лягіна, центральною бібліотекою ім. М. Л. Кривинського, ЦБС для дорослих м. Миколаєва, а також багатьма навчальними закладами, серед яких п'ять шкіл, дві гімназії, муніципальний колегіум та чотири вищих навчальних заклади. Від самого ранку працівники книгозбірні в яскравих костюмах літературних персонажів проходили вулицю Радянською та роздавали перехожим запрошення на урочисте відкриття «читаючого» тролейбуса.

Проценко, Т. Формування іміджу сучасної бібліотеки [Текст] / Т. Проценко // Бібліотечна планета. — 2013. — № 3. — С. 10—12.

Важлива складова іміджу бібліотеки — її веб-сайт. Він є дієвим інструментом інформування користувачів про структуру книгозбірні, її ресурси, здобутки, послуги, котрі вона надає, допомагає знайти інформацію про заходи, що відбулися або мають відбутися найближчим часом. Звернувшись до сайту, можна скористатися базами даних бібліотеки, відвідати віртуальні виставки та отримати

віртуальну довідку. Так, у Тернопільській ОУНБ створено новий розділ «Події культурного життя», постійно відстежується рейтинг найпопулярніших книжок серед читачів у номінаціях «Світовий Best» та «Український Best». Враховуючи побажання користувачів, запроваджено номінацію «Бестселери авторів Тернопільщини». Цікаві розділи є на сайті Дніпропетровської ОУНБ, приміром «Світ захоплень», «Інформація про торги», «Вернісаж талантів», «Анонси: Що? Де? Коли?» тощо.

ІІІ. СУЧАСНІ ФОРМИ РОБОТИ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК

Перший і єдиний бібліотечний ФЛЕШМОБ КОХАННЯ [Електронний ресурс] // Тростянецька центральна районна бібліотека Сумської області : [блог]. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: http://btrost.blogspot.com/2014/02/blog-post_14.html, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

У день Святого Валентина користувачі юнацької кафедри Тростянецької центральної районної бібліотеки Сумської області провели молодіжний флешмоб «На крилах любові». Підлітки з кількох десятків червоних кульок-сердечок відтворили фігуру у вигляді серця, яке є символом єднання двох половинок.

Молодь весело й креативно провела свій вільний час у бібліотеці, отримавши задоволення та гарний романтичний настрій.

«Читай «Кобзар»: формат не має значення!» [Електронний ресурс] // Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б. Лавренюва. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: http://www.unalib.ks.ua/news_2014-03-11_001.htm, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Віртуальний флешмоб «Читай «Кобзар»: формат не має значення!» організували працівники Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б. Лавренюва. У ньому взяли участь херсонські

школярі, а також члени молодіжної секції Української бібліотечної асоціації з м. Херсона, Рівненської, Львівської та Полтавської областей.

Учасники зустрічі декламували вірші Т. Шевченка, навіть англійською, обмінювалися думками щодо його творчості.

Особливістю дійства стало те, що молодь читала поетичні рядки з джерел різних форматів: друкованих видань, планшетів, електронних книжок, мобільних телефонів. Шевченківські читання об'єднали школярів, бібліотекарів і вчителів із різних куточків України. Флешмоб завершився скандуванням девізу «Читай «Кобзар»: формат не має значення!».

Книжкові виставки 3D [Електронний ресурс] // Методична служба публічних бібліотек Києва. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: <http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com/2015/02/3d.html>, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Під час відвідин публічної бібліотеки Хйорингу (Данія) екскурсовод Борге назвав бібліотечний простір сценою, де кожного дня відбувається нове дійство, взаємодія, а бібліотекарів — працівниками закулісся: дизайнерами, сценаристами, бутафорами-декораторами, костюмерами...

Дивом дивуєшся, скільки зусиль докладають бібліотекарі, організовуючи таку, здавалось би, традиційну форму реклами, як книжкова виставка.

- «70-ті застійні»;
- «80-ті перебудовні»;
- «90-ті цинічні».

Не менш цікавими були виставка-презентація «Комедії, над якими варто поміркувати» (бібліотека ім. К. Симонова), виставка-портрет «3067. Астероїд Ахматова», та літературно-музична імпреза «Не делайте запасов из любви и доброты» (бібліотека ім. Є. Кравченка), артвиставка «Чаплін — шедевр. І плачеш, і смієшся...» (бібліотека ім. В. Маяковського).

Хітами стали виставки «Простір нового формату» (бібліотека ім. К. Симонова) та «Словниковий бум» (бібліотека ім. Є. Кравченка).

Бібліотекарі кажуть, що якщо з кожної виставки взяти по маленькій родзинці — згенерується ідея для нової виставки, повз якої користувач не зможе пройти.

А як ви задовольняєте інформаційні потреби? [Електронний ресурс] // Методичні каруселі : [блог Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Миколи Островського]. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу : <https://metodounbkm.wordpress.com/2015/03/31/а-як-ви-задовольняете-інформаційні-по/>, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

Пропонуємо ознайомитися з добробком у цьому напрямку книгозбірень Дніпровського району.

Працівники бібліотеки ім. В. Маяковського підготували цикл виставок-подорожей «Історичні віражі. Ностальгія: прикмети часу» у форматі 3D:

- «50-ті веселі»;
- «60-ті романтичні»;

Бібліотекарі Віньковецької ЦРБ у своїй роботі використовують послугу «Кіт у мішку». Це своєрідна лотерея, головним трофеєм якої є книжка. Ідеєю для створення такої форми обслуговування, як пояснили працівники, стали часті звернення користувачів із проханням поради видання для прочитання. Бібліотекарі відібрали цікаву сучасну й класичну літературу та замаскували її, оформивши своєрідну книжкову виставку. Кожен охочий може інтуїтивно обрати книжку для приємного проведення дозвілля. Найголовніше, як констатують працівники, жоден користувач не пішов із бібліотеки незадоволеним.

IV. ІННОВАЦІЇ В ЗАРУБІЖНИХ БІБЛІОТЕКАХ

Книжковий холодильник [Електронний ресурс] // Книга будує мости і відкриває світи : [блог]. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: http://kniga-svit-2013.blogspot.com/2014/10/blog-post_9.html, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

З приходом осінніх холодів на набережній м. Красноярська (Російська Федерація) з'явився незвичайний холодильник, у якому зберігається понад сто книжок і журналів.

Цей артоб'єкт замінив книжкову шафу, яку розмістили в середині серпня в рамках проекту «Літні вечори на набережній».

Через часті дощі й низьку температуру шафа й книжки почали псуватися. Тому місцева влада ухвалила рішення використовувати в непогоду холодильник. Планується, що він зимуватиме в центрі міста, а шафа знову з'явиться влітку. Тепер жителі м. Красноярська можуть брати з книжкового холодильника літературу, яка їх зацікавила, і після прочитання повертати назад.

Цуріна, І. Відкриваємо світи бібліотек Львова та Польщі [Текст] / І. Цуріна // Бібліотечна планета. — 2014. — № 4. — С. 11—14. — (З досвіду роботи).

За словами А. Оцєпи, директора Вроцлавської міської бібліотеки, кількість користувачів книгозбірень м. Вроцлава за останні 5 років збільшилася на 25%, що підтверджується статистичними даними про їх якісний і кількісний склад. Вражає той факт, що було закрито майже 30 бібліотек. Так, у м. Вроцлаві із 67 книгозбірень залишилося тільки 38 (зараз, щоправда, планується відкриття бібліотеки в торговому центрі, який надає послуги населенню). Але замість невеликих філій звели сучасні просторі й комфортні книгозбірні.

Зміни в мережі відбуваються разом із змінами в структурі бібліотек. Сьогодні польські публічні книгозбірні відмовляються від традиційних читальних залів, або поєднуючи їх з абонементом, або повністю комп'ютеризуючи. Маючи всі можливості для реалізації традиційних завдань, вони впроваджують нові програми роботи з користувачами з урахуванням їх вікового цензу. Це, наприклад, програми «Добрий початок» (для найменших відвідувачів), «Школа в місті» (для підлітків), «Мовне кафе» (для юнацтва), «Пропозиція для сеньйорів» (для тих, хто працює, та пенсіонерів).

Позастаціонарне обслуговування безпритульних громадян [Текст] // Бібліосвіт. — 2014. — № 4. — С. 64. — (Портрети бібліотек).

У м. Портленді (штат Орегон, США) реалізовується новий проект бібліотечного обслуговування безпритульних громадян «Street Books» («Вуличні книги»). Бібліотекар Лаура (Laura Moulton) має в невеликому трейлері, прикріпленому до велосипеда, добірку літератури. Вона їздить вулицями міста й пропонує бездомним городянам взяти та прочитати якусь книжку з колекції, що складається із 40 випадково відібраних книжок місцевих авторів. Бібліотекар возить із собою картки для реєстрації повернутих видань. У перші дні своєї роботи вона не сподівалася на повернення книжок, але виявилось, що з 25 повернулося 6.

Проект орієнтований не лише на залучення бездомних громадян до читання, а й на документування життєвих історій цієї категорії населення з подальшим виставленням відповідних матеріалів на бібліотечному сайті. Для здійснення цього завдання вуличний

бібліотекар використовує відеокамеру. Завдяки проекту бездомні громадяни мають змогу ділитися враженнями про прочитану книжку та досвідом безпритульного життя.

Саричева, М. Незвичайний бібліотечний дизайн [Електронний ресурс] / М. Саричева // Книжковий континент : блог Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: http://booknazy.blogspot.com/2013/05/blog-post_7.html, вільний (дата звернення: 10.04.2015). — Заголовок з екрана. — Мова укр.

У публічній бібліотеці м. Brentwood (штат Теннесі, США) зону для дітей і підлітків стилізовано під парк із деревами, лісовими звірами й наскельними малюнками. На одному з таких дерев сидить анімаційна сова й вітає всіх відвідувачів, а на плоскому екрані, що знаходиться поруч, демонструється фільм про місцевих аборигенів.

Якби в Україні всі бібліотеки для дітей були такі ж — схожі одночасно на країну казок і парк розваг, то — наші діти менше сиділи б за комп'ютером, а частіше ходили б до бібліотеки й читали би більше книжок.

Гур'ян, З. Обслуговування молоді в бібліотеках закордонних країн [Текст] / З. Гур'ян // Бібліосвіт. — 2012. — № 3. — С. 21—26. — (Зарубіжний досвід).

У публічній бібліотеці м. Шарлота (штат Північна Кароліна, США) є молодіжна зона «LOFT» (стріха). Туди допускають тільки молодь віком 12—18 років і бібліотекарів, котрі її обслуговують.

Ідея полягає в тому, щоб створити певну схованку, у якій немає ані батьків, ані вчителів і в якій молоді люди спілкуються між собою, шумлять і розмальовують стіни маркерами. Там вони можуть записувати музику, створювати анімаційне відео, завантажувати власні кліпи в «YouTube», розміщувати свої сторінки у «Facebook», грати у відеоігри та, звичайно ж, читати книжки й журнали.

У «Лофті» не діє жодне звичне правило поведінки в бібліотеці. Там існують лише три правила: поважай себе, поважай інших і поважай місце, де ти знаходишся.

Зміст

I. Блоги та соціальні мережі в діяльності публічних бібліотек	4
II. Чи вміємо ми «подати» себе?.....	7
III. Сучасні форми роботи публічних бібліотек	11
IV. Інновації в зарубіжних бібліотеках.....	14

Публічні бібліотеки: інновації, досвід, послуги

Дайджест

Підготувала	І. Врублевська, методист I категорії науково-методичного відділу ТОУНБ
Редактор	Г. Жовтко
Комп'ютерний набір	І. Врублевська, методист I категорії науково-методичного відділу ТОУНБ
Комп'ютерна верстка	В. Раківський, завідувач відділу автоматизації та механізації бібліотечних процесів ТОУНБ
Відповідальний за випуск	В. Вітенко, директор ТОУНБ, заслужений працівник культури України

Підписано до друку 18.08.2016. Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Schoolbook.
Друк цифровий. 1,16 ум. др. арк., 0,66 обл.-вид. арк.

Наклад 30 примірників.

Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека,
б-р Т. Шевченка, 15, м. Тернопіль, 46001, тел. (0352) 52-52-64, www.library.te.ua.